

Kaupunginhallitus 02.11.2020 § 362

§ 362

Valtuustoaloite Suomenojan linnustoseurannan toteuttamisesta vuosittain (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Lundgren Laura
Heiskanen Mira TYT
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Teknisen toimen johtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Risto Nevanlinnan ja 17 muun valtuutetun 27.4.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Suomenojan linnustoseurannan toteuttamisesta vuosittain, sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Risto Nevanlinna ja 17 muuta valtuutettua esittävät valtuustoaloitteessaan 27.4.2020, että kaupunki alkaa toteuttaa Suomenojan lintukosteikon pitkäaikaista linnustoseurantaa vuodesta 2021 alkaen vuosittain.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen linnustoseuranta

Suomenojan lintukosteikko (myöhemmin Finnovikenin kosteikko) on osa Finnnoon linnustollisesti arvokasta aluetta, jonne on laadittu vuonna 2015 hoito- ja käyttösuunnitelma kaupunkitekniikan keskuksen, ympäristökeskuksen ja kaupunkisuunnittelukeskuksen yhteistyönä. Finnnoon linnustollisesti arvokkaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin laajalla asiantuntijatyöryhmällä. Ohjausryhmässä olivat mukana Uudenmaan ELY-keskus, Fortum Oy, Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry, Suomenojan luonto ry, Suomen perhostutkijain seura ry (SPS) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY). Finnnoon linnustoa parhaiten suojaavia toimenpiteitä tunnistettiin hyvin työryhmällä, joka sisälsi parhaimmat asiantuntijat niin paikallisista olosuhteista kuin luonnonsuojelusta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettiin keinot, joilla turvataan linnuston suojeluarvot lisääntyvän asutuksen keskellä. Lisäksi suunnitelmassa

arvioitiin, että kosteikon lintukantojen tilaa olisi hyvä seurata kolmen vuoden välein.

Mikään suunnitelman laatimiseen osallistunut taho ei kyseenalaistanut suunnitelmaa seurata linnuston kehittymistä kolmen vuoden välein, joten näin kaupunki on toiminut olettaen, että se vastaa viranomaisten (ELY-keskus) ja järjestöjen näkemystä lintuarvojen huomioimisesta.

Myöhemmin Uudenmaan ELY-keskus on todennut Finnoon kaavoista antamissaan lausunnoissa, että kaavaratkaisut lieventävät riittävästi rakentamisen haitallisia vaikutuksia linnustoon, mikäli hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet toteutetaan ja rakentaminen noudattaa kaavamääräyksiä. Uudenmaan ELY-keskus ei ole kaavoista antamissaan lausunnoissa esittänyt, että linnustoseurantoja tulisi tehdä Finnoossa vuosittain. Mikäli Finnovikenin kosteikon lintukannoissa havaitaan haitallisia muutoksia 2021 linnustoseurannassa tai jotkin muut havainnot viittaavat siihen, että rakentamisen vaikutukset linnustoon ovat olleet haitallisempia, kuin mitä on arvioitu kaavojen laatimisen aikana tai suojaustoimet ovat olleet riittämättömiä, seuranta toteutetaan vuosittain Finnoon aktiivisen rakentamisen ajan vuoteen 2026 saakka.

Tehtyjen lintukartoitusten tulokset ja tulevat kartoitukset

Finnoon rakentamiseen liittyvä ensimmäinen Finnovikenin kosteikon linnustokartoitus tehtiin vuonna 2018. Seuraava linnustokartoitus tehdään vuonna 2021. Espoon ympäristökeskus on tilannut kartoituksia Espoon arvokkaimmille lintuvesille noin 5-8 vuoden välein 1980-luvun alusta lähtien. Suomenojan, myöhemmin Finnoon allas, on ollut yksi kartoitetuista lintuvesistä. Ympäristökeskuksen tilaamissa selvityksissä Finnovikenin kosteikon lintutilanne kartoitettiin viimeksi vuonna 2015.

Vuoden 2018 lintukartoituksen tulosraportissa on todettu, että altaalla pesivien naurulokkien määrä on viime vuosina vähentynyt, mutta yhdyskunta (noin 1900 paria) on tiettävästi edelleenkin Uudenmaan suurin. Linnustoasiantuntija eli raportin laatija on kirjannut, että pesimäpaikalla ei ole tapahtunut muutoksia, jotka selittäisivät lokkien vähenemistä. Sen sijaan raporttiin on kirjattu, että vähenemisen tärkeimpänä syynä saattaa olla jätteidenkäsittelyn muuttuminen lokkien ruokailupaikkana käyttämällä Ämmässuon jäteasemalla. Kokonaisuuden kannalta on siis tuotu esiin, että myös Finnoon ulkopuoliset tekijät voivat vaikuttaa lintukantojen kehitykseen.

Vuoden 2018 lintukartoituksen tulosraportissa vertailtiin Finnovikenin kosteikon lintulajimääriä (kosteikkolajit ja vesilintuparit erikseen) vuosina 1984, 1990, 2000, 2008, 2015 ja 2018. Vertailusta kävi ilmi, että kosteikkolajimäärät ovat vaihdelleet hyvin vähän (25-29 lajia/kartoitusvuosi) ja vesilintuparien määrissä on ollut seurantojen välillä enemmän vaihtelua (78-157 vesilintuparia/kartoitusvuosi). Vaihtelut pari- ja poikuemäärissä ovat normaaleja lintukosteikoilla. Lintujen esiintymiseen ja etenkin poikastuotantoon vaikuttaa moni tekijä, kuten kesän lämpötila tai sateisuus.

Merkittävät vaikutukset pari- ja poikasmäärissä voidaan todeta muutoksen suunnasta ja suuruudesta. Kummatkin ovat asioita, jotka eivät ilmene luonnossa yhdessä vuodessa. Tämän perusteella on arvioitu, että kolmen vuoden välein toistettava kartoitus on sopivan mittainen trendien esiintuomiseksi. Jos Finnovikenin kosteikon lintuja seurattaisiin vuosittain, tulokseksi saataisiin, että parimäärät ja poikuemäärät vaihtelevat, mutta

vaihtelun syitä ei saataisi selville. Rakentamisen osalta on keskeisintä tunnistaa merkittävät haitalliset vaikutukset, ja kartoituksella kolmen vuoden välein niitä pystytään seuraamaan.

Lintukartoitusten hinnat

Vuonna 2018 Finnovikenin kosteikon viitasammakko- ja linnustoseuranta maksoi 8 260 € (ALV 0%). Koko Finnnoon alue on rakentamiselta pääosiltaan valmis 2030-luvulla. Mikäli linnustoa seurattaisiin vuosittain esimerkiksi seuraavat 10 vuotta, tulisi siihen varata noin 90 000 €.

Ympäristöministeriön kunta-HELMI erityisavustuksen hakeminen Finnovikenin kosteikolle

Finnovikenin luontoarvojen säilyminen edellyttää luonnonhoitoa, viherrakentamista ja virkistyskäytön ohjaamista, jotka myös vaativat omat määrärahasa. Myös pesintäolosuhteiden parantaminen ja virkistyspaineen keventäminen Finnovikenin kosteikolla voisi parantaa lintujen sietokykyä rakentamisen aiheuttamalle stressille. Kaupunkitekniikan keskus on yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa hakenut ympäristöministeriön kunta-HELMI erityisavustusta Finnovikenin kosteikon kunnostukseen. Kunnostuksessa kosteikon vesialtaalla toteutettaisiin maltillisia ruoppauksia ja ruovikon poistoa sekä rakennettaisiin neljä pesimälauttaa naurulokeille. Mikäli Finnovikenin altaan kunnostamiseen saadaan haettu avustus, voidaan sen avulla toteuttaa yksi ylimääräinen lintu- ja viitasammakkokartoitus vuonna 2022 alueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten kolmen vuoden välein tehtävien seurantalaskentojen lisäksi.

Ympäristökeskus ja kaupunkitekniikan keskus eivät pidä vuosittaisia seurantoja Finnovikenin kosteikolla tarpeellisina eivätkä usko niiden tuottavan merkittävää lisätietoa Finnnoon rakentamisen linnustovaikutuksista. Mahdollisten määrärahojen kohdentaminen kosteikon kunnostukseen ja virkistyspaineen ohjaamiseen pois linnustollisesti arvokkaalta alueelta turvaisivat alueen lintuarvojen säilymisen tehokkaammin.

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 24.9.2020 § 69

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tarja Söderman

Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Risto Nevanlinnan ja 17 muun valtuutetun 27.4.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Suomenojan linnustoseurannan toteuttamisesta vuosittain, sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Toni Pohjonen ehdotti Rainer Lahden kannattamana, että vastaus palautetaan uuteen valmisteluun siten, että seurannat tulitisiin toteuttamaan vuosittain.

Keskustelun palauttamisesta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko palautusehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi ympäristölautakunnan palauttaneen asian uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Ympäristölautakunta palautti vastauksen uuteen valmisteluun siten, että seurannat tulitisiin toteuttamaan vuosittain.

Tekninen lautakunta 14.10.2020 § 87

Päätösehdotus

Kaupunkitekniikan johtaja Harri Tanska

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Risto Nevanlinnan ja 17 muun valtuutetun 27.4.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Suomenojan linnustoseurannan toteuttamisesta vuosittain, sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Lari Karreinen ehdotti Marjaana Siivolan ja Fred Granbergin kannattamina, että vastauksen neljännen kappaleen loppuosa (Mikäli Finnovikenin kosteikon lintukannoissa havaitaan haitallisia muutoksia ...) muutetaan kuulumaan seuraavasti:

”Mikäli Finnovikenin kosteikon lintukannoissa havaitaan haitallisia muutoksia 2021 linnustoseurannassa tai jotkin muut havainnot viittaavat siihen, että rakentamisen vaikutukset linnustoon ovat olleet haitallisemmat, kuin mitä on arvioitu kaavojen laatimisen aikana tai suojaustoimet ovat olleet riittämättömiä, seuranta toteutetaan vuosittain Finnoon aktiivisen rakentamisen ajan vuoteen 2026 saakka.”

Tekninen lautakunta hyväksyi Karreisen ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee oheisen vastauksen tiedoksi valtuutettu Risto Nevanlinnan ja 17 muun valtuutetun 27.4.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Suomenojan linnustoseurannan toteuttamisesta vuosittain, sekä toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen linnustoseuranta

Suomenojan lintukosteikko (myöhemmin Finnovikenin kosteikko) on osa Finnoon linnustollisesti arvokasta aluetta, jonne on laadittu vuonna 2015 hoito- ja käyttösuunnitelma kaupunkitekniikan keskuksen, ympäristökeskuksen ja kaupunkisuunnittelukeskuksen yhteistyönä. Finnoon linnustollisesti arvokkaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin laajalla asiantuntijatyöryhmällä. Ohjausryhmässä olivat mukana Uudenmaan ELY-keskus, Fortum Oy, Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry, Suomenojan luonto ry, Suomen perhostutkijain seura ry (SPS) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY). Finnoon linnustoa parhaiten suojaavia toimenpiteitä tunnistettiin hyvin työryhmällä, joka

sisälsi parhaimmat asiantuntijat niin paikallisista olosuhteista kuin luonnonsuojelusta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettiin keinot, joilla turvataan linnuston suojeluarvot lisääntyvän asutuksen keskellä. Lisäksi suunnitelmassa arvioitiin, että kosteikon lintukantojen tilaa olisi hyvä seurata kolmen vuoden välein.

Mikään suunnitelman laatimiseen osallistunut taho ei kyseenalaistanut suunnitelmaa seurata linnuston kehittymistä kolmen vuoden välein, joten näin kaupunki on toiminut olettaen, että se vastaa viranomaisten (ELY-keskus) ja järjestöjen näkemystä lintuarvojen huomioimisesta.

Myöhemmin Uudenmaan ELY-keskus on todennut Finnoon kaavoista antamissaan lausunnoissa, että kaavaratkaisut lieventävät riittävästi rakentamisen haitallisia vaikutuksia linnustoon, mikäli hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet toteutetaan ja rakentaminen noudattaa kaavamääräyksiä. Uudenmaan ELY-keskus ei ole kaavoista antamissaan lausunnoissa esittänyt, että linnustoseurantoja tulisi tehdä Finnoossa vuosittain. Mikäli Finnovikenin kosteikon lintukannoissa havaitaan haitallisia muutoksia 2021 linnustoseurannassa tai jotkin muut havainnot viittaavat siihen, että rakentamisen vaikutukset linnustoon ovat olleet haitallisemmat, kuin mitä on arvioitu kaavojen laatimisen aikana tai suojaustoimet ovat olleet riittämättömiä, seuranta toteutetaan vuosittain Finnoon aktiivisen rakentamisen ajan vuoteen 2026 saakka.

Tehtyjen lintukartoitusten tulokset ja tulevat kartoitukset

Finnoon rakentamiseen liittyvä ensimmäinen Finnovikenin kosteikon linnustokartoitus tehtiin vuonna 2018. Seuraava linnustokartoitus tehdään vuonna 2021. Espoon ympäristökeskus on tilannut kartoituksia Espoon arvokkaimmille lintuvesille noin 5-8 vuoden välein 1980-luvun alusta lähtien. Suomenojan, myöhemmin Finnoon allas, on ollut yksi kartoitetuista lintuvesistä. Ympäristökeskuksen tilaamissa selvityksissä Finnovikenin kosteikon lintutilanne kartoitettiin viimeksi vuonna 2015.

Vuoden 2018 lintukartoituksen tulosraportissa on todettu, että altaalla pesivien naurulokkien määrä on viime vuosina vähentynyt, mutta yhdyskunta (noin 1900 paria) on tiettävästi edelleenkin Uudenmaan suurin. Linnustoasiantuntija eli raportin laatija on kirjannut, että pesimäpaikalla ei ole tapahtunut muutoksia, jotka selittäisivät lokkien vähenemistä. Sen sijaan raporttiin on kirjattu, että vähenemisen tärkeimpänä syynä saattaa olla jätteidenkäsittelyn muuttuminen lokkien ruokailupaikkana käyttämällä Ämmäsuon jäteasemalla. Kokonaisuuden kannalta on siis tuotu esiin, että myös Finnoon ulkopuoliset tekijät voivat vaikuttaa lintukantojen kehitykseen.

Vuoden 2018 lintukartoituksen tulosraportissa vertailtiin Finnovikenin kosteikon lintulajimääriä (kosteikkolajit ja vesilintuparit erikseen) vuosina 1984, 1990, 2000, 2008, 2015 ja 2018. Vertailusta kävi ilmi, että kosteikkolajimäärät ovat vaihdelleet hyvin vähän (25-29 lajia/kartoitusvuosi) ja vesilintuparien määrissä on ollut seurantojen välillä enemmän vaihtelua (78-157 vesilintuparia/kartoitusvuosi). Vaihtelut pari- ja poikuemäärissä ovat normaaleja lintukosteikoilla. Lintujen esiintymiseen ja etenkin poikastuotantoon vaikuttaa moni tekijä, kuten kesän lämpötila tai sateisuus.

Merkittävät vaikutukset pari- ja poikasmäärissä voidaan todeta muutoksen suunnasta ja suuruudesta. Kummatkin ovat asioita, jotka eivät ilmene luonnossa yhdessä vuodessa. Tämän perusteella on arvioitu, että kolmen vuoden välein toistettava kartoitus on sopivan mittainen trendien esiintuomiseksi. Jos Finnovikenin kosteikon lintuja seurattaisiin vuosittain, tulokseksi saataisiin, että parimäärät ja poikuemäärät vaihtelevat, mutta vaihtelun syitä ei saataisi selville. Rakentamisen osalta on keskeisintä tunnistaa merkittävät haitalliset vaikutukset, ja kartoituksella kolmen vuoden välein niitä pystytään seuraamaan.

Lintukartoitusten hinnat

Vuonna 2018 Finnovikenin kosteikon viitasammakko- ja linnustoseuranta maksoi 8 260 € (ALV 0%). Koko Finnoon alue on rakentamiselta pääosiltaan valmis 2030-luvulla. Mikäli linnustoa seurattaisiin vuosittain esimerkiksi seuraavat 10 vuotta, tulisi siihen varata noin 90 000 €.

Ympäristöministeriön kunta-HELMI erityisavustuksen hakeminen Finnovikenin kosteikolle

Finnovikenin luontoarvojen säilyminen edellyttää luonnonhoitoa, viherrakentamista ja virkistyskäytön ohjaamista, jotka myös vaativat omat määrärahasa. Myös pesintäolosuhteiden parantaminen ja virkistyspaineen keventäminen Finnovikenin kosteikolla voisi parantaa lintujen sietokykyä rakentamisen aiheuttamalle stressille. Kaupunkitekniikan keskus on yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa hakenut ympäristöministeriön kunta-HELMI erityisavustusta Finnovikenin kosteikon kunnostukseen. Kunnostuksessa kosteikon vesialtaalla toteutettaisiin maltillisia ruoppauksia ja ruovikon poistoa sekä rakennettaisiin neljä pesimälauttaa naurulokeille. Mikäli Finnovikenin altaan kunnostamiseen saadaan haettu avustus, voidaan sen avulla toteuttaa yksi ylimääräinen lintu- ja viitasammakkokartoitus vuonna 2022 alueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten kolmen vuoden välein tehtävien seurantalaskentojen lisäksi.

Ympäristökeskus ja kaupunkitekniikan keskus eivät pidä vuosittaisia seurantoja Finnovikenin kosteikolla tarpeellisina eivätkä usko niiden tuottavan merkittävää lisätietoa Finnoon rakentamisen linnustovaikutuksista. Mahdollisten määrärahojen kohdentaminen kosteikon kunnostukseen ja virkistyspaineen ohjaamiseen pois linnustollisesti arvokkaalta alueelta turvaisivat alueen lintuarvojen säilymisen tehokkaammin.

Päätöshistoria